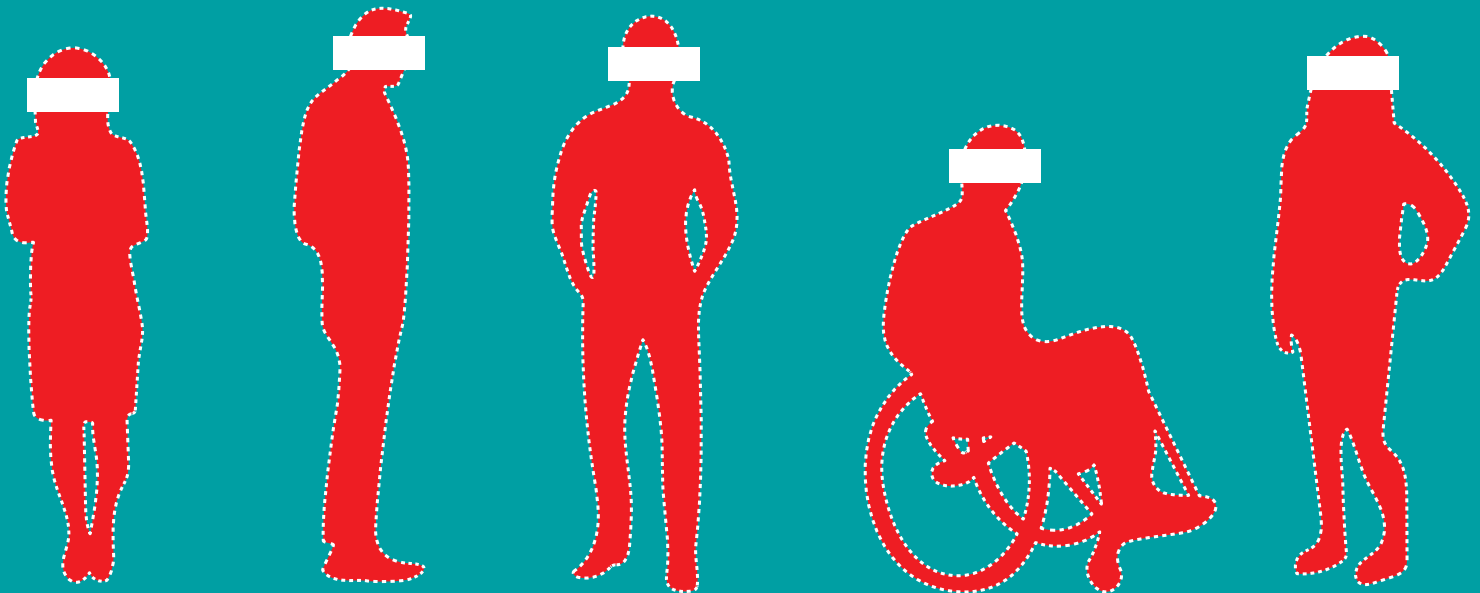

Antisemitska krivična djela počinjena iz mržnje

Antisemitska krivična djela počinjena iz mržnje

Jevrejske zajednice izložene su antisemitizmu hiljadama godina, a za vrijeme Holokausta, kada su ubijeni milioni Jevreja, dosegao je svoj najbrutalniji vrhunac. Usprkos poukama koje su se trebale izvući iz tih stravičnih dešavanja, jevrejske zajednice su i dalje na meti antisemitizma koji se manifestira u različitim oblicima, od teorija zavjere do diskursa netrpeljivosti. Ta netrpeljivost nerijetko može prerasti u antisemitska krivična djela počinjena iz mržnje, uključujući i upotrebu fizičkog nasilja. Posljedice tih krivičnih djela mogu se očitovati u tome da se pripadnici jevrejske zajednice plaše prisustvovati vjerskim obredima, nositi vjersku odjeću ili simbole, ili da se suzdržavaju da se javno identifikuju kao Jevreji, bilo u smislu kulturološkog ili vjerskog identiteta. Prijetnja koju predstavljaju antisemitska krivična djela počinjena iz mržnje čak može prisiliti Jevreje da emigriraju. Antisemitizam ne pogađa samo Jevreje, nego društvo u cjelini. Njegovo postojanje također ističe šire trendove netrpeljivosti prema drugim grupama, te svako ima ulogu u suzbijanju ovog i svih drugih oblika netrpeljivosti.

Šta je krivično djelo počinjeno iz mržnje?

Krivično djelo + motiviranost predrasudama = krivično djelo počinjeno iz mržnje

- Krivična djela počinjena iz mržnje sastoje se od dva elementa: krivičnog djela i motiviranosti predrasudama.
- Prvo, krivična djela počinjena iz mržnje zahtijevaju počinjenje osnovnog krivičnog djela. Drugim riječima, počinjeno djelo mora biti krivičnim zakonom utvrđeno kao krivično djelo. Ako nema osnovnog krivičnog djela, nema ni krivičnog djela počinjenog iz mržnje.
- Drugi element krivičnog djela počinjenog iz mržnje je da počinitelj to djelo mora počiniti sa određenom predrasudom kao motivom ili motivima (poput predrasuda prema invaliditetu, vjeroispovijesti, etničkoj pripadnosti, boji kože i/ili rodu žrtve). Prisustvo predrasude kao motiva je ono što razlikuje krivična djela počinjena iz mržnje od ostalih krivičnih djela.

- Krivično djelo počinjeno iz mržnje nastaje kada se počinitelj s namjerom usmjeri na pojedinca ili imovinu zbog jedne ili više zaštićenih karakteristika ili izrazi neprijateljstvo prema zaštićenoj karakteristici ili karakteristikama tokom izvršenja krivičnog djela.

Šta su antisemitska krivična djela počinjena iz mržnje?

Napadi ili prijetnje ljudima zbog njihovog stvarnog ili percipiranog jevrejskog identiteta ili usmjeravanje napada ili prijetnji na osobe ili imovinu koja se povezuje s jevrejskim narodom ili zajednicama predstavljaju antisemitska krivična djela počinjena iz mržnje. Predrasuda se manifestira kroz odabir mete (kao što je jevrejsko groblje, sinagoga, škola ili spomenik žrtvama Holokausta) ili kroz izražavanje antisemitizma tokom izvršenja krivičnog djela.

Antisemitska krivična djela počinjena iz mržnje dešavaju se na cijelom području OSCE-a. Izveštaji Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) pokazuju da antisemitski

Bdijenje u čast žrtvama ubijenim tokom napada na sinagogu u Pittsburghu, 28. oktobra 2018, Washington, DC.

Panel diskusija koju je organizirao ODIHR u muzeju POLIN u Varšavi, koja se bavila ulogom obrazovanja u borbi protiv antisemitizma i drugih oblika netolerancije, 28. septembra 2016. (OSCE/ODIHR)

incidenti počinjeni iz mržnje uključuju napade na Jevreje i na vjerskoj i na etničkoj osnovi. Takva krivična djela mogu se desiti za vrijeme ili u periodu oko jevrejskih vjerskih praznika i dana od historijskog značaja, uključujući dane sjećanja na Holokaust. Počinitelji takvih krivičnih djela često koriste štetne stereotipe, narative i teorije zavjere o jevrejskom narodu, i upotrebljavaju historijske simbole (poput kukastog križa) kako bi prijetili žrtvama i njihovim zajednicama.

Kako prepoznati antisemitska krivična djela počinjena iz mržnje

Postoji više pokazatelja koji mogu pomoći da se identificira antisemitska predrasuda u potencijalnom krivičnom djelu počinjenom iz mržnje. Takvi pokazatelji, poznati kao „pokazatelji predrasuda“, mogu navesti nadležne organe da istraže krivično djelo kao antisemitsko krivično djelo počinjeno iz mržnje, čime se omogućava prilagođen odgovor.

Sljedeća pitanja mogu pomoći u identificiranju antisemitskih krivičnih djela počinjenih iz mržnje:

- Da li žrtve ili svjedoci smatraju da je incident motiviran predrasadama prema Jevrejima?
- Da li je bilo komentara, pisanih izjava, gestikulacija ili grafita koji upućuju na predrasude? To mogu biti tvrdnje tipične za antisemitske klišeje, poput optuživanja Jevreja za Kristovo ubistvo ili ritualno ubijanje nejevreja (krvna kleveta), iznošenja
- Da li napadnuta imovina predstavlja mjesto od značaja za zajednicu, kao što je sinagoga, jevrejsko groblje, škola ili privatna imovina u vlasništvu Jevreja?
- Da li je imovina ranije napadana tokom nekog antisemitskog incidenta?
- U slučaju napada na imovinu, da li je na licu mjesta ostavljen predmet ili simbol koji bi se mogao smatrati uvredljivim ili prijetećim, kao npr. neki nacistički simbol? Da li je oskrnavljen neki važan vjerski predmet, kao što je svitak Tore?
- Kakva je bila priroda nasilja? Jesu li napadnuti simboli koji predstavljaju judaizam? Na primjer, da li je nekom čovjeku kipa (kapica) strgnuta s glave?
- Da li osumnjičeni pripada grupi koja mrzi i napada Jevreje? To bi moglo uključivati različite ekstremno desničarske grupe ili grupe koje potiču netrpeljivost prema Jevrejima. Da li ranije ponašanje ili ranija osuđivanost osumnjičenog pokazuju da je on u prošlosti činio slična djela i protiv drugih grupa?
- Je li osumnjičeni pripadnik drugačije vjerske grupe u odnosu na onu kojoj pripada žrtva?
- Da li je žrtva bila prepoznatljiva kao Jevrej, npr. muškarac koji nosi molitveni šal, osoba koja nosi tradicionalnu odjeću, ili natpisi na hebrejskom jeziku na nečijoj odjeći ili nakitu?
- Je li žrtva bila vođa jevrejske zajednice, zaštitnik ljudskih prava koji radi sa jevrejskim

teorija zavjere o jevrejskim spletkama kako bi kontrolirali svijet ili okrivljavanja čitavog jevrejskog naroda za politike koje vodi Izraelska vlada.¹

zajednicama ili osoba koja Jevrejima pruža zaštitu i sigurnost?

- Da li se incident desio na datum od značaja za počinitelja ili jevrejsku zajednicu (npr., Međunarodni dan sjećanja na Holokaust, godišnjica terorističkog napada ili jevrejski praznik)?
- Postoji li drugi jasan motiv? Nepostojanje drugih motiva također je razlog da se uzme u obzir motiviranost predrasadama.

Antisemitska krivična djela počinjena iz mržnje trebaju se pratiti i evidentirati kao zasebna kategorija krivičnih djela. Kada je počinjeno krivično djelo motivirano višestrukim predrasadama, svaka od predrasuda se mora evidentirati i obraditi tokom istrage i procesuiranja. Podaci o antisemitskim krivičnim djelima počinjenim iz mržnje trebaju se razvrstati prema rodu, kako bi se bolje razumjelo u kojoj mjeri su Jevrejke i Jevreji pogođeni takvim krivičnim djelima i utvrdile odgovarajuće mjere za suzbijanje antisemitskih krivičnih djela počinjenih iz mržnje. Tokom istrage i rada na antisemitskim krivičnim

djelima počinjenim iz mržnje, važno je razmotriti moguće višestruke identitete žrtve (kao što su vjeroispovijest i etnička pripadnost ili rod), jer to može imati značajne posljedice po individualne žrtve.

Prijavljivanje antisemitskih krivičnih djela počinjenih iz mržnje

Kao i sva druga krivična djela iz mržnje, i antisemitska krivična djela počinjena iz mržnje se nedovoljno prijavljuju iz mnoštva različitih razloga. Žrtve mogu da nemaju povjerenja u organe vlasti, očekuju da se njihova prijava neće ozbiljno shvatiti ili se plaše dalje viktimizacije od strane policijskih službenika.

Efektivan pristup pravdi za žrtve i dalje predstavlja ključni izazov na kojem države članice trebaju raditi. Vlade imaju centralnu ulogu u osiguravanju pristupa pravdi, od početne procjene potreba žrtava koju vrše policijski službenici do kreiranja mehanizama za podršku žrtvama.

Mnoge jevrejske grupe civilnog društva prepoznale su

Primjeri antisemitskih krivičnih djela počinjenih iz mržnje

- Jedanaest vjernika je ubijeno u sinagogi za vrijeme subotnje jutarnje službe, Šabata. Šest osoba, uključujući četiri policijska službenika, je povrijeđeno. Za vrijeme napada kongregacija je bila izložena antisemitskim uvredama i prijetnjama smrću.
- Četiri osobe su objene a 25 osoba je držano kao taoci u samoposluži koja prodaje košer hranu.
- Jevrejska porodica je napadnuta u svom domu. Muškarac je vezan, žena silovana, a stan opljačkan. Napadači su upućivali komentare poput: „vi Jevreji imate novca“ i „vi Jevreji držite novac kod kuće, a ne u banci.“
- 85-godišnjakinja koja je preživjela Holokaust nasmrt je izbodena u svom stanu, koji su potom zapalila dvojica počinitelja koji su žrtvu smatrali bogatom zato što je bila Jevrejka.
- Šestero školske djece koji su prepoznatljivi kao Jevreji bilo je izloženo antisemitskim uvredama i napadnuto.
- Kukasti križ je bio urezan u ploču posvećenu Ani Frank u jednoj školi.

¹ Države članice OSCE-a su „nedvosmisleno izjavile da međunarodna dešavanja, uključujući situaciju na Bliskom Istoku, nikada ne opravdavaju antisemitizam.“ Ministarsko vijeće OSCE-a, „Deklaracija o povećanju napora za suzbijanje antisemitizma“, Basel, 5. decembar 2014. [MC.DOC/8/14], <https://www.osce.org/cio/130556?download=true>.

značaj praćenja krivičnih djela počinjenih iz mržnje, između ostalog i kao zagovaračkog alata i razvijaju svoje kapacitete za praćenje kroz terenski rad i online izvještavanje.

Da bi bili djelotvorni, policijski odgovori i vladine politike za suzbijanje antisemitskih krivičnih djela počinjenih iz mržnje moraju se zasnivati na dokazima i zvaničnim podacima o krivičnim djelima počinjenim

iz mržnje, kao i izvještajima civilnog društva i međunarodnih organizacija. Povećan nivo javne svijesti o krivičnim djelima počinjenim iz mržnje, evidentiranje takvih krivičnih djela u državama, mjere za poticanje žrtava da prijavljuju djela, te praćenje i izvještavanje civilnog društva pomoći će u detaljnijem rasvjetljavanju ovog problema, omogućavajući kreatorima politika da pronađu primjerene odgovore.

Šta vi možete učiniti?

Postoji niz organizacija koje pomažu žrtvama krivičnih djela počinjenih iz mržnje. Tijela za ravnopravnost, institucije ombudsmana koje se bave diskriminacijom, organizacije civilnog društva i lokalne jevrejske organizacije imaju centralnu ulogu u suzbijanju krivičnih djela počinjenih iz mržnje. Oni služe kao ključne poveznice između žrtava, zajednica i lokalnih vlasti. Možete kontaktirati ove organizacije, vaše lokalno udruženje za podršku ili instituciju ombudsmana kako biste saznali više o antisemitskim krivičnim djelima počinjenim iz mržnje:

- Svjetski jevrejski kongres:
<https://www.worldjewishcongress.org/en>
- Evropski jevrejski kongres:
<https://eurojewcong.org/>

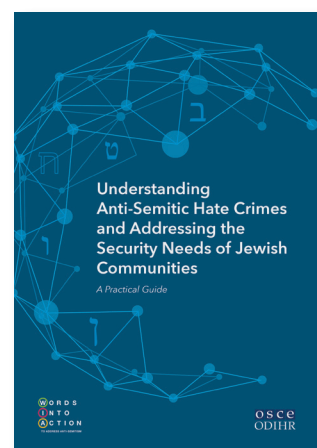
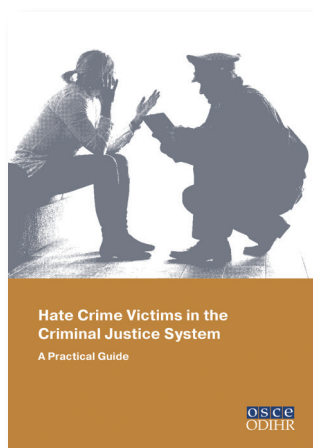
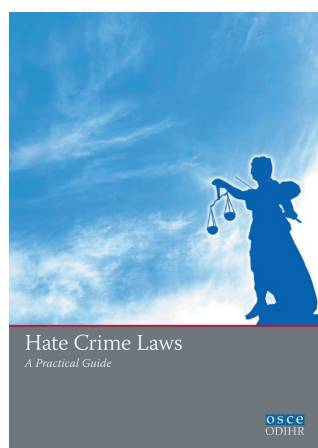
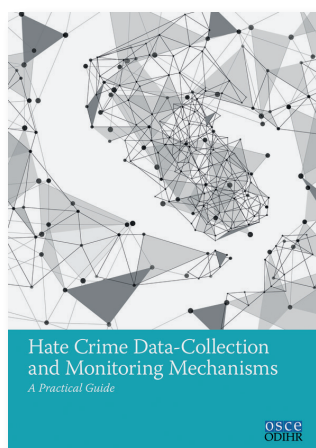
- Liga protiv klevete – Antisemitizam:
<https://www.adl.org/anti-semitism>
- Equinet – Evropska mreža tijela za ravnopravnost:
<http://www.equineteurope.org/>
- Međunarodni institut ombudsmana (IOI):
www.theioi.org.
- Evropska mreža nacionalnih institucija za ljudska prava (ENNHRI): <http://ennhri.org/>

Smjernice ODIHR-a za krivična djela počinjena iz mržnje

ODIHR je objedinio dobre prakse država članica OSCE-a u rješavanju krivičnih djela počinjenih iz mržnje i objavio ih kroz brojne publikacije dostupne na našoj web stranici:
<https://www.osce.org/odihr/guides-related-to-hate-crime>

ODIHR je objavio i praktični vodič: *Understanding Anti-Semitic Hate Crimes, Addressing the Security Needs of Jewish Communities* (Razumijevanje antisemitskih krivičnih djela počinjenih iz mržnje, rješavanje sigurnosnih potreba jevrejskih zajednica), koji je dostupan na:
www.osce.org/odihr/317166

Saznajte više o antisemitskim krivičnim djelima počinjenim iz mržnje i o tome kako organizacije civilnog društva mogu prijaviti incidente ODIHR-u tako što ćete posjetiti našu web stranicu posvećenu prijavljivanju krivičnih djela počinjenih iz mržnje:
www.hatecrime.osce.org

Više informacija:

Za detaljne informacije o ODIHR-ovim inicijativama za borbu protiv krivičnih djela počinjenih iz mržnje i za pregled svih resursa i publikacija, posjetite:

www.osce.org/odihr/tolerance

OSCE Ured za demokratske institucije i ljudska prava

ul. Miodowa 10
00-251 Varšava,
Poljska

Tel.: +48 22 520 0600

Fax: +48 22 520 0605

E-mail: tndinfo@odihr.pl

